

Ανάπτυξη Από θέσεως...

Επενδυτές, ψυχραιμία!

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ του 1990, τρεις μήνες περίπου μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας από τη Νέα Δημοκρατία και μέσα στο κλίμα ευφορίας που είχαν δημιουργήσει οι νεοφιλελεύθερες μεγαλοστομίες του κ. **Κ. Μητσοτάκη** η Σοφοκλέους είχε γνωρίσει ημέρες δόξης και πυρετού. Ο γενικός δείκτης του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών είχε αναρριχηθεί στις 1.684 μονάδες και ο τότε υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. **Γ. Σουφλιάς** καμάρωνε πως η κεφαλαιαγορά εκφράζει με πανηγυρικό τρόπο την εμπιστοσύνη της στην κυβέρνηση.

Δεν πέρασαν όμως περισσότεροι από έξι μήνες και το Χρηματιστήριο αντιμετώπιζε συνθήκες κατάρρευσης. Ο δείκτης στο τέλος του χρόνου είχε κατεβεί στις 932 μονάδες, είχε μειωθεί δηλαδή κατά 45% και ένα πλήθος αποταμιευτών που είχαν σπεύσει να επενδύσουν στο Ελντοράντο έχασαν τις οικονομίες τους.

Μπορεί να συμβεί το ίδιο και τώρα; Αν και το Χρηματιστήριο είναι σε κάποιο βαθμό «τζόγος», θα λέγαμε ότι οι συνθήκες σήμερα είναι εντελώς διαφορετικές από εκείνες του 1990 ή ακόμη και των αρχών του 1991 (είχε και τότε ο δείκτης ανεβεί για λίγο διάστημα στις 1.300 μονάδες) και ότι η κατάσταση της οικονομίας συνηγορεί υπέρ της ευημερίας της Σοφοκλέους, η οποία υπό τον όρο ότι θα επιδειχθεί σωφροσύνη από αποταμιευτές και επενδυτές δεν θα γνωρίσει πλέον μαύρες ημέρες κατάρρευσης. Διορθωτικές πτώσεις θα συμβαίνουν βεβαίως, αφού είναι μέσα στη λογική των συναλλαγών, αλλά γενικώς η πορεία μεσοπρόθεσμα θα είναι θετική.

Το 1990 η οικονομία ήταν σε ύφεση με αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Τα μέτρα λιτότητας και η φοροεπιδρομή της κυβέρνησης είχαν προκαλέσει κοινωνική αναστάτωση και η χώρα γνώριζε ένα από τα μεγαλύτερα απεργιακά κύματα. Ο πληθωρισμός προσήγγιζε το 23% και τα επιτόκια ξεπερνούσαν το 25% ενώ η κυβερνητική πλειοψηφία στη Βουλή περιοριζόταν στην ψήφο του κ. Κατσίκη! Τι σχέση έχει αυτό το παρελθόν με όσα συμβαίνουν σήμερα; Σήμερα υπάρχει πολιτική σταθερότητα με κυβερνητική παντοδυναμία, η οικονομία ολοκληρώνει τον κύκλο σταθεροποίησής της, ο πληθωρισμός έχει υποχωρήσει στο 6,5% με προοπτική να πέσει στο 5,5% το καλοκαίρι και για πρώτη φορά ύστερα από 18 χρόνια τα επιτόκια καταθέσεων έγιναν μονοψήφια. Η ανάπτυξη έχει αρχίσει και εφέτος ο ρυθμός αύξησής του ΑΕΠ θα είναι 3%, ενώ ο ρυθμός στις επενδύσεις θα είναι διψήφιος.

Το συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι το 1990 η άνοδος του Χρηματιστηρίου ήταν τεχνητή και συνεπώς καταδικασμένη να είναι πρόσκαιρη. Αντιθέτως σήμερα το Χρηματιστήριο, που είναι ο πιο ευαίσθητος από τους δείκτες της οικονομίας, καταγράφει τις δονήσεις μιας οικονομίας δυναμικής που έχει όλες τις προϋποθέσεις να απογειωθεί. Η άνοδος λοιπόν τώρα είναι φυσιολογική και θα πρέπει να συνεχισθεί αφού όλες οι εισηγμένες εταιρείες ή μάλλον η πλειονότητά τους, από τις τράπεζες ως τις βιομηχανίες, από τις τεχνικές εταιρείες ως τις ασφάλειες, θα βελτιώνουν συνεχώς την κερδοφορία τους και θα αυξάνουν την κεφαλαιακή ισχύ τους.

Η ομαλή πορεία του Χρηματιστηρίου όμως και η αποδοτική λειτουργία του για όλους όσοι επενδύουν στη Σοφοκλέους είναι μεν εξασφαλισμένες από τη θετική εξέλιξη της οικονομίας, υπό τον απαραίτητο όρο ότι θα υπάρχει αξιοπιστία και διαφάνεια στις συναλλαγές, δηλαδή δεν θα επαναληφθούν σκάνδαλα τύπου «Δέλτα Χρηματιστηριακής», και επίσης ότι θα υπάρχει ψυχραιμία και σωστή κρίση στις επενδυτικές επιλογές.

Βεβαίως οι τιμές των περισσότερων μετοχών ήταν ως το τέλος του 1996 χαμηλές και η άνοδος, όταν

μάλιστα πέφτουν θεαματικά πληθωρισμός και επιτόκια, ήταν αναμενόμενη. Η ξέφρενη άνοδος όμως που παρατηρήθηκε τις πρώτες τρεις ημέρες της προηγούμενης εβδομάδας (3% την ημέρα και με συναλλαγές που έφθαναν τα 45 δισ. δρχ.) προκάλεσε ανησυχία στους κυβερνητικούς, τραπεζικούς και οικονομικούς παράγοντες, που φοβήθηκαν ότι οι εξελίξεις μπορούν να πάρουν ανεξέλεγκτο ρυθμό, να χαθεί κάθε πνεύμα λογικής και μέτρου, να επικρατήσει ο πυρετός του τζόγου και στο τέλος μετά το αποκορύφωμα να έλθει η κατάρρευση και να χάσουν χιλιάδες μικροαποταμιευτές τις οικονομίες τους.

Το πρωί της Τετάρτης, πρόεδρος μεγάλης τράπεζας μας έλεγε: «Αυτό που συμβαίνει τώρα στο Χρηματιστήριο είναι τρέλα. Το Χρηματιστήριο δεν είναι ιππόδρομος για να συμβαίνουν αυτά τα απίθανα. Και ο κίνδυνος είναι ότι συρρέουν με πάθος στη Σοφοκλέους απλοί και απληροφόρητοι αποταμιευτές, άνθρωποι της επαρχίας χωρίς γνώσεις και πληροφόρηση, που αγοράζουν αδιακρίτως οποιαδήποτε μετοχή». Και όπως σωστά επισήμανε την Τετάρτη ο πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καθηγητής κ. **Στ. Θωμαδάκης**, «οι ταχείες ανατιμήσεις συνοδεύονται συνήθως από αυξανόμενη κυκλοφορία διαδόσεων και φημών. Ανησυχούμε μήπως δημιουργηθεί κλίμα αθέμιτων παιχνιδιών και κερδοσκοπίας που παραπέμπει σε άλλες πρόσφατες αρνητικές εμπειρίες».

Η δήλωση του κ. Θωμαδάκη αλλά και η αρθρογραφία όλου του Τύπου και προπαντός οι πληροφορίες ότι παρόμοια είναι και η τοποθέτηση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. **Λουκά Παπαδήμου** προκάλεσαν ισχυρό κλονισμό στη Σοφοκλέους, η οποία σημείωσε κατακόρυφη πτώση 6% την Πέμπτη.

Η εξέλιξη δεν είναι προς απελπισίαν και αν κάποιος θρηνολογούν αυτοί είναι «τζογαδόροι». Το Χρηματιστήριο θα πάει μπροστά και όσοι παίζουν ψυχραιμία και σωστά θα κερδίσουν. Αρκεί οι ίδιοι οι επενδυτές με την ψυχραιμία τους να αυτοπροστατεύονται. Στην αρχαία Ρώμη το κυρίαρχο σύνθημα των Αγορανόμων του αυτοκράτορα ήταν: «Caveat emptores», δηλαδή να προσέχουν οι αγοραστές! Ας προσέχουν όμως και ας επιδεικνύουν υψηλότερο αίσθημα ευθύνης οι χρηματιστηριακές εταιρείες των τραπεζών, οι χρηματιστές και τα αμοιβαία!

ΤΟ ΒΗΜΑ, 02-03-1997

Κωδικός άρθρου: B12418D022

